

EĞİTİM FAKÜLTESİ ÖĞRENCİLERİNİN KOPYA ÇEKMEYE DUYDUKLARI İHTİYAÇ VE KOPYA ÇEKME SEBEPLERİ

Mehmet Ali SEVEN •
Ali Osman ENGİN ••

Özet: Çalışmamızda, öğrencilerin sınavlarda kopya çekmeye duydukları ihtiyaç ve kopya çekme sebepleri araştırılmıştır. Bu nedenle sınavlarda neden kopya çekildiğinin sebeplerini bulmak amacıyla bir anket geliştirdik. Anketimizde sınavlardaki kopya sebeplerini ölçmeye dair 20 soru bulunmaktadır. Elde edilen veriler, istatistikî olarak değerlendirilip gerekli yorum ve açıklamalar yapılmıştır.

Anahtar Kelimeler: Sınav, kopya, sınavlarda kopya çekme.

I. Giriş

Bilindiği gibi, öğrenme iki boyutta gerçekleşmektedir. Bunlar; programlı öğrenme ve programsız (kendiliğinden-gelişigüzel) olarak gerçekleşen öğrenmelerdir. Programlı öğrenmeler de iki şekilde gerçekleştirilmektedir. Birincisi, örgün öğretim ve ikincisi de yaygın öğretim uygulamalarıdır. Gelişigüzel olarak ve kendiliğinden oluşan öğrenmeler, belli bir program çerçevesinde gerçekleşmediği için bu tür öğrenmelerin önceden belirlenen hedeflerinden, içerik boyutundan, öğretme ve öğrenme durumları ve değerlendirme unsurlarından bahsedemeyiz. Bu tür öğrenmeler gelişigüzel gerçekleşmekle beraber öğrencilerin programlı öğrenme aktivitelerinde, oldukça önemli değerler ifade ederler. Programlı öğrenmeler isminden de anlaşılacağı üzere, önceden hazırlanan eğitim ve öğretim programlarının yardımıyla gerçekleştirilirler.

Eğitim programı öğretim etkinlikleri ile eğitim hizmetlerini, sosyal, kültürel etkinlikleri ve rehberlik çalışmalarını da kapsamaktadır. Bir eğitim programının dört temel unsuru vardır. Bunlar; hedefler, içerik, öğretme öğrenme durumları ve değerlendirmedir. Değerlendirme çalışmasından sonra ise, program geliştirme çalışmalarına yön verilebilir.

Bilişsel, duyuşsal ve davranışsal öğrenme alanları ile ilgili eğitim programının hedefleri; toplumsal gerçek, toplumsal ihtiyaçlar, öğrenci özellikleri ve bilgi toplumunun bireylerinin yetiştirilmesi gibi kriterlere uygun olarak hazırlandıktan sonra, yapılan işin bilimsel içerikli bir uğraşı olması sebebiyle, hazırlanan eğitim programının aday hedefleri eğitim psikolojisi, eğitim sosyolojisi ve bir harcama boyutu olacağı için eğitim ekonomisi gibi süzgeçlerden geçirilerek olası hedefler olarak belirlenirler. Hedeflerin daha gözlenebilir ve ölçülebilir davranışsal beceri boyutları da belirlendikten sonra,

• Dr. Atatürk Üniversitesi, Atatürk Üniversitesi, Yabancı Diller Yüksekokulu
•• Yrd.Doç.Dr. Kafkas Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri ABD.

ikinci aşama olan eğitim programının sunulması için içeriğin hazırlanması çalışmalarına geçilir. Ders ve konu içerikleri de yine bilimsel kriterler doğrultusunda, öğrenci özellikleri, yaşama uygunluk, uygulanabilirlik gibi ilkelere uymalıdır. Bir diğer aşama da hazırlanan ders ve konu içeriklerinin öğretilmesi ve öğrenilmesi durumlarıdır. Bu boyutta, öğretim stratejileri, yöntemleri ve teknikleri yine konu ve öğrencilerin öğrenme özellikleri göz önünde bulundurularak belirlenir ve öğrenmelerin daha anlamlı bir şekilde somutlaştırılarak kalıcı hâle getirilebilmesi için araç, gereç ve destekleyici öğretim materyalleri tespit edilir. Daha sonra öğretmen sınıfı bir orkestra şefi gibi yöneterek, her öğrenciyi kendi bireysel farklılıkları kapsamında sürece dâhil edip çok boyutlu sınıf içi uygulamalarıyla öğretme ve öğrenme süreçlerini gerçekleştirir. Bir eğitim programının son ve diğer aşamaları da anlamlı veya anlamsız kılacak olan değerlendirme boyutudur. Değerlendirme boyutu diğer aşamaların başarılı mı başarısız mı olduğunun kararının verildiği aşamadır.

Eğitim ve öğretim etkinliklerinin programlı uygulamalarının öğrenci başarısı olarak değerlendirilmesi için, eğitim ve öğretim mantığı içerisinde hazırlanan değerlendirme araçları kullanılır. Çeşitli değerlendirme araçları olmakla beraber, programlı öğretim faaliyetlerinin değerlendirilmesinde okullarımızda kullanılan en anlamlı olanı sınav uygulamalarıdır. Özellikle çoktan seçmeli testler gerek kapsam geçerlilikleri ve gerekse güvenilirlik ve geçerlilikleri daha yüksek olan değerlendirme araçlarıdır. Değerlendirmede temel esas öğrencilerin gerçek başarı durumlarının çok objektif olarak ortaya konulup, bu yönde alınması gereken önlem ve acil tedbirlerin alınmasıdır.

Eğitim ve öğretim uygulamalarının gerçekçi olarak değerlendirilmesini engelleyen önemli değişkenlerden birisi; öğrencilerin kopya çekme gayret ve faaliyetleridir. Bilim ve teknoloji geliştikçe, gelişmiş ülkelere kadar tüm ülkelere kadar kopya çekme olayının arttığı görülmektedir. (Bekaroğlu, 2002:12-13) Kopya çekmek veya yapmak, sınavlarda soruları cevaplamak için gizlice bir kaynağa bakmak veya bir kimseye gizlice yardım etmektir. (TDK, 2005) Benzer bir anlamda, sınavda veya akademik ödevlerde, kullanım için izin alınmamış kaynakların kullanılması, sınavı veya ödevi başka birisine yaptırma olarak da tanımlanabilir. (Tan, 2001: 32-40) Kopya çekmenin sebep olduğu birçok zarar bulunmaktadır. (Külahçı, 1996: Eğitim Sempozyumu)

1. Kopya çekmek, yapılan sınavların-ölçmelerin geçerliğini düşürdüğü için uygulanan programın hedeflerine ne ölçüde ulaşıldığını ve eksikliklerin belirlenmesini zorlaştırmaktadır.

2. Öğrenci için de öğrenmeyi engelleyen bir durumdur. Bazı insanlar, öğrencilerin kopya çekerken de öğrendiklerini savunmaktadırlar. Bunun ne derece gerçek olduğu tartışılabilir. Ancak, etik açıdan olaya bakıldığında, kopya çekmenin savunulacak hiçbir yönü bulunmamaktadır. Bu nedenle, elde edilecek görünürdeki sözde başarının aslında kişinin kendisini aldatmakta olduğu konusunda öğrencilerin, öğreticiler tarafından bilinçlendirilmesi gerekmektedir.

3. Kopyanın neden olabileceği suçluluk duygusu, öğrencilerin ruh sağlığını tehdit edici olabilmektedir.

Kopya yeni bir problem olmamakla birlikte kopya çeken öğrencilerin özellikleri ve kopyaya karşı tutumlarıyla ilgili bilimsel çalışmaların yeni olduğu söylenebilir. Konuyla ilgili ilk çalışmalardan biri Brownel tarafından 1928'de yapılmış ve kopya çeken öğrencilerin çekmeyenlere göre daha az zeki ve dışa dönük kişilik yapısına sahip öğrenciler olduğu sonucuna ulaşılmıştır. (Kaymakcan, 2002:5) Belirtilen tarihten günümüze kopya üzerine birçok araştırma yapılmış olup, 1970 ile 1996 yılları arasında kopya ile ilgili akademik yönden kabul gören indekslerde yer alan 107 araştırmayı özetleyip tahlil eden Whitley'e göre kopya üzerine yapılan çalışmaları iki grupta incelemek mümkündür. (Whitley, 1998: 235–274)

1. Öğrenciler arasındaki kopya çekmenin yaygınlaşması ve kopya çekme oranlarının belirlenmesi ve yıllara göre kopya çekmede bir artışın olup olmadığını okul düzeylerine göre araştıran çalışmalardır.

2. Kopya çekmeye etki eden faktörler üzerine yapılan araştırmalardır. Bu faktörleri de ana hatlarıyla öğrencilerin özellikleri (demografik, akademik yetenek vb.) kopya çekmeye karşı tutumları, kişilik özellikleri ve sınavın yapıldığı ortamla ilgili özellikler olarak sıralayabiliriz.

Konuyla ilgili yapılan son çalışmasında Dirik, Uludağ Üniversitesi öğrencilerinin kopyaya ilişkin görüşleri ve kopya çekme nedenlerinin cinsiyet değişkenine göre farklılaşıp farklılaşmadığını incelemiş ve elde edilen veriler ışığında bazı öneriler sunmuştur. (Dirik, 1999: 235–249) Dirik, Türkiye'de yapılan araştırmalarda kızlarda kopya çekme yüzdesinin erkeklere göre daha az olduğunu söylemektedir. Bu verilere aykırı bir sonuç ise Japon üniversite öğrencilerinden gelmektedir. Çünkü Japon kız öğrencileri erkeklere göre sınavda daha çok kopya çekmektedir. (Burn, Davis, Hoshino, Miller, 1998: 590–597)

Öğrencilerimizi bu kötü alışkanlığı edinerek kendi geleceklerini karartmak ve suça meyilli hâle gelmekten kurtarmak zorundayız. Çünkü böyle yanlış bir teşebbüsün arka planını oluşturan sorunların ortaya konulması hastalığın tedavisi için ön koşuldur. Bu nedenle yaptığımız bu araştırma bu amaca yönelik olarak hazırlanmıştır. Öğrencilerin kopya çekme alışkanlığı ve temayüllerinin sebeplerini ortaya çıkarmak için, daha önce hazırlanıp uygulanan ve uzman görüşleri kapsamında da geliştirilen anketimizi hedef kitle olarak seçtiğimiz öğrenci kitlesine uyguladık ve sonuçları istatistiksel olarak değerlendirip yorumladık ve bu sorunun ortadan kaldırılması için önerilerde bulunduk.

II. Yöntem

A. Araştırma Problemi

Araştırma problemi olarak, belirlediğimiz sorulara cevap aradık.

* Öğrencilerimiz neden kopya çekmeye ihtiyaç duyarlar?

- * Kopya çeken öğrencinin hangi alan ya da alanlarda öğrenmesi noksanıdır?
- * Kopya çekilmesi olayında öğretmenin rolü var mıdır?
- * Yapılan sınav sisteminin kopya çekmeyi tetikleme düzeyi nedir?
- * Öğrencilerin birbirleri ile ilgili sosyal destek algılamalarındaki yanlış tutumlar kopya çekmeye ortam hazırlıyor mu?

B. Araştırma Evreni ve Örneklem

Araştırmamızın evreni, ülkemiz genelindeki eğitim fakülteleri öğrencileridir. Araştırmamız için evrenin tümüne ulaşma durumumuz şu an için mümkün olmadığından, sadece Atatürk Üniversitesi Kâzım Karabekir Eğitim Fakültesinde öğrenim gören 1., 2., 3. ve 4. sınıf öğrencileri arasından seçilen 70 öğrenci, örneklem olarak seçilmiştir. Ankete katılan öğrencilerimizin 40'ı erkek ve 30'u kız öğrencilerden oluşmuştur. Ayrıca fakülte öğrencilerimizle kopya çekme konusu sınıf ortamında tartışılarak çeşitli yargılara varılmıştır.

C. Araştırma Yöntemi Uygulama ve Değerlendirme

Programlı öğretim uygulamalarında, öğrencilerin kopya çekmeye duydukları ihtiyaç ve kopya çekme sebeplerini ortaya çıkarabilmek için, bu maksatlarla daha önce gerekli kriterlere göre hazırlanan anketlerden yararlanarak ve konu alan uzmanlarının görüş ve kanaatlerine başvurularak hazırlanan anketimiz, çeşitli boyutlarda katılımcı öğrencilerimizin kopya çekme sebeplerini ortaya çıkarabilmeyi hedefleyen 20 maddeden oluşmaktadır. Anketi, ilgili öğrencilere uygulamadan önce anket maddeleri sınıf ortamında ön uygulama mantığıyla tartışılarak daha da netleştirilmiştir.

Anket maddelerimiz aşağıdaki örnek soruda da gözlendiği gibi, beş seçenekten oluşmaktadır.

Örnek soru (madde):

- * Ülkemizde eğitim ve öğretim uygulamalarında bilgiden çok, not baz alındığı için kopya çekme gereği duyuyorum.
 - a) Kesinlikle katılıyorum
 - b) Katılıyorum
 - c) Hiçbir fikrim yok
 - d) Kesinlikle katılmıyorum
 - e) Katılmıyorum

Anket sorularımıza katılımcı öğrenciler tarafından verilen cevap seçenekleri istatistiksel olarak değerlendirileceği için, her bir seçeneğe puanlar verilmiştir.

Kesinlikle katılıyorum	: 5 puan
Katılıyorum	: 4 puan
Hiçbir fikrim yok	: 3 puan
Kesinlikle katılmıyorum	: 2 puan
Katılmıyorum	: 1 puan

Anket maddelerini yoklanacak farklı boyutlar kapsamında, 5 grupta topladık.

1. Gerekli : (1, 2, 3, 15, 17, 18)
2. Gereksiz : (11, 12)
3. Psikolojik Sebepler : (5, 6, 7, 8, 9, 10)
4. Hobi : (13)
5. Yüksek Not : (4, 14, 16, 19, 20)

D. Grafıksel Veriler ve Değerlendirme

Tanımlayıcı İstatistikler

Maddeler	Mevcut	En az	En çok	Ortalama	Standart Sapma
q1	70	1,00	5,00	3,0000	1,4039
q2	70	1,00	5,00	2,2429	1,2210
q3	70	1,00	5,00	3,1286	1,4236
q15	70	1,00	5,00	3,0429	1,3981
q17	70	1,00	5,00	2,5429	1,4007
q18	70	1,00	5,00	3,3571	1,5420
q11	70	1,00	5,00	3,3286	1,1637
q12	70	1,00	5,00	2,4857	1,2247
q5	70	1,00	5,00	2,9000	1,4561
q6	70	1,00	5,00	3,4286	1,1865
q7	70	1,00	5,00	3,1857	1,4773
q8	70	1,00	5,00	3,9143	1,2711
q9	70	1,00	5,00	3,3143	1,4600
q10	70	1,00	5,00	3,6714	1,3046
q13	70	1,00	5,00	1,8143	1,1831
q4	70	1,00	5,00	2,2429	1,3666
q14	70	1,00	5,00	1,9000	1,3204
q16	70	1,00	5,00	2,8286	1,4741
q19	70	1,00	5,00	3,3714	1,5149
q20	70	1,00	5,00	3,8429	1,4309
Bölüm	70	1,00	10,00	3,8857	2,6185
Cinsiyet	70	1,00	2,00	1,6000	,4934
Sınıf	70	1,00	4,00	2,9143	,7939
Geçerli Mevcut					

Tanımlayıcı İstatistikler

	Mevcut	En az	En çok	Ortalama	S. Sapma
GEREKLİ	70	1,00	4,83	2,8857	,9893
GEREKSİZ	70	1,00	5,00	2,9071	,8044
PSİKOLOJİK	70	1,83	4,67	3,4024	,6664
HOBİ	70	1,00	5,00	1,8143	1,1831
YÜKSEK NOT	70	1,00	4,60	2,8371	,9043
GEÇERLİ MEVCUT	70				

Bu analiz için metot 1 kullanılacaktır.

Güvenlik analizi – skala (alpha)

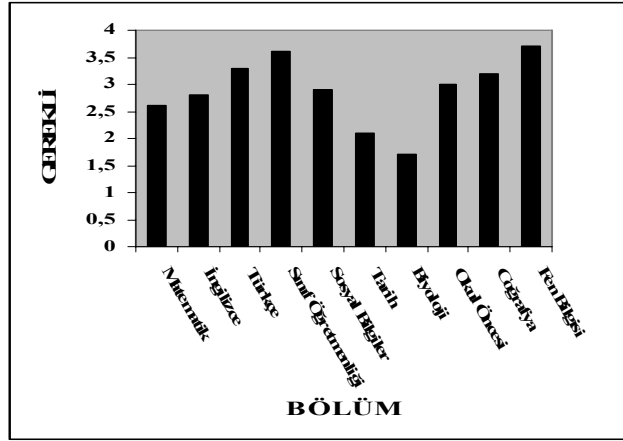
Güvenirlik Katsayıları :

Olay sayısı : 70,0

Maddelerin Sayısı : 23

Alpha : ,6059

Tablo 1.

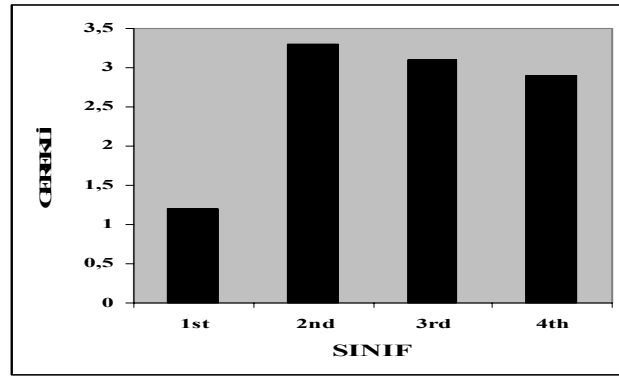

Tablo 1’de verilen grafik değerlerine bakıldığında hazırlanmış olduğumuz anket sorularına aldığımız cevaplara bağlı olarak, eğitim ve öğretim faaliyetlerinin yürütüldüğü 10 farklı bölüm öğrencilerden sadece Tarih ve Biyoloji bölümlerinde öğrenim gören öğrenciler kopya çekmeyi gereksiz bulmuşlardır. Öğrencilerin kopya çekme alışkanlığını savunmaları ve onu gerekli bulmaları; öğrenci, öğretmen ve programla ilgili olarak önemli sorunların olduğunu ifade etmektedir.

Bu önemli sorunu öğrenci boyutunda incelediğimiz zaman, önemli bir düzeyde duyuşsal alan öğrenme noksanlığından bahsedebiliriz. Bilindiği gibi, öğrencilerin değer yargılarının ve genel kabullerinin oluştuğu bir öğrenme alanını ifade eden duyuşsal alan öğrenmeler, öğrenci bakış açısıyla doğru ve yanlış kavramlarının oluşumunu, hak ve adalet duygularının işlerlik kazanmasını yansıtmaktadır. Günümüzde programlı eğitim ve öğretim uygulamalarında karşılaşılan temel sorunlardan en önemlisi işte bu duyuşsal alan öğrenmelerin noksanlığıdır. Öğrencilerin, olmadıkları hâlde başarılıymış gibi gözükmeleri ve emek harcamadan bir karşılık elde etmeleri, onların sonraki yaşantılarında haksız kazanç elde etmekte bir sakınca görmeme eğilimlerinin artacağı anlamına gelmektedir. Çünkü kişilerin suç işleme temayülleri böyle küçük ve masum gibi gözükten ön uygulamalarla başlayıp artmaktadır. Hâlbuki geleceğin nesli yetiştirilirken ailede ve okul ortamlarında kendilerine iyi bir yurttaşlık bilinci verilip, ileri düzeyde gelişmiş bir hak ve adalet duygusu ile

yetiştirilmeleri çok önemli bir hedef olmalıdır. Toplumsal yapının dejenere olmadan, evrensel değerler ölçütünde korunması da buna bağlıdır. Kopya çekme alışkanlığının öğretmeni ilgilendiren boyutunda, yapılan sınav ve değerlendirme uygulamalarında öğrencilerin bu tür kötü alışkanlıklar edinmelerine fırsat vermeyecek tedbirleri alarak, öğrencilerin böyle bir teşebbüsleri başlamadan engellenmelidir. Öğretim programları ise, öğrencilerin hazır bulunuşluk ve kavrama düzeylerine uygun olmalıdır. Çünkü öğrenciler sınavlarda yüksek not alabilmek arzusuyla kopyaya yönelebilirler.

Tablo 2.

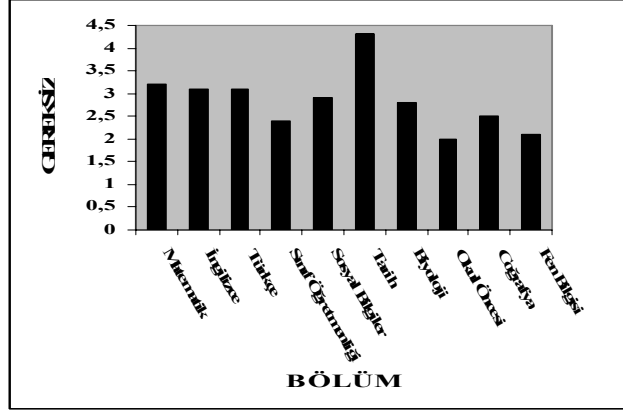

Tablo 2'deki grafik verileri, 2., 3., ve 4.sınıf öğrencilerinin kopya çekmeye daha fazla ihtiyaç duydukları anlaşılmaktadır. Bilindiği gibi, bir öğrencinin ders konu ve içerikleri ile ilgili olarak yeteri düzeyde bilgi edindikten sonra, kopya çekmeye çalışarak kendisini riske atması mümkün değildir. Burada öğrenci niteliklerinde bir sorun olduğu anlaşılmaktadır. Öğrenci niteliklerinin geliştirilmesi noktasında öğretmen aktivitelerinin de yeterli düzeyde kopya çekme temayülünü engelleyici olamadığı söylenebilir.

Öğrencilerin yazılı sınavlarda kopya çekme çabalarını suça dönüşmeden engellenmesi için rehberlik ve psikolojik destek çalışmalarına zaman ayrılmalıdır. Bu tür kötü alışkanlıkların ortadan kaldırılmasına dönük ciddi tedbirler alınmazsa, öğrencilerin potansiyel değerleri gerçekçi olarak belirlenemeyeceğinden, kendilerini bireysel farklılıkları çerçevesinde geliştirmeleri ve gerçekleştirmeleri sağlanamayacaktır.

Birinci sınıfta öğrenim gören öğrencilerin kopya çekmeye ihtiyaç duymamaları şöyle ifade edilmelidir: Birinci sınıftaki öğrencilerin kopya çekmek gibi bir alışkanlıkla eğitim ve öğretim ortamına gelmedikleri ancak katıldıkları üniversite öğretimi sürecinde böyle bir alışkanlık edindikleri söylenebilir. Böyle bir alışkanlığın öğretim süreci içerisinde edinilmesini sağlayan sebeplerin, daha spesifik araştırma çalışmalarıyla ortaya konulup, ciddi ve önleyici tedbirler alınmalıdır.

Tablo 3.

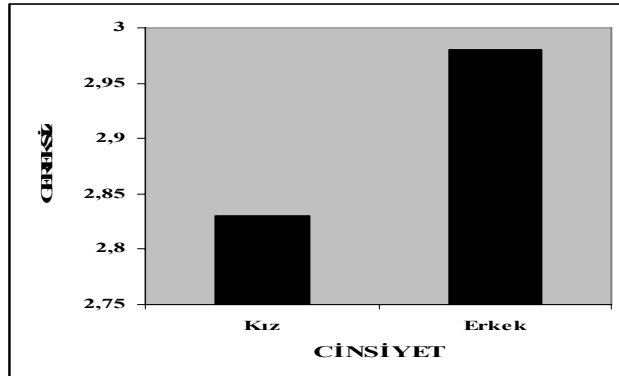

Tablo 3’de verilen grafik değerlerinden anlaşıldığı gibi, Fen Bilgisi ve Okul Öncesi bölümleri öğrencileri kopya çekmeye gerek duyduklarını belirtmişlerdir. Ancak diğer bölümlerde öğrenim gören öğrenciler böyle bir sahtekârlığa gerek duymadıklarını vurgulamışlardır. Tarih bölümünde öğrenim gören öğrencilerin çoğunlukla böyle bir eğilimden uzak oldukları gözlenmektedir. Matematik, İngilizce, Türkçe, Sosyal Bilimler ve Biyoloji öğretmenliği bölümleri öğrencilerinin de kopya çekme eğilimlerinin fazla olmadığı anlaşılmaktadır.

İleride öğretmenlik gibi kutsal bir mesleği icra edecek olan genç öğretmen adaylarının kopya çekmek gibi yüz kızartıcı bir suç işlemeye eğilimli olmaları ve bunu da sesli bir şekilde dile getirmeleri öğretmenlik meslek ahlakı açısından kabul edilemez bir durumdur.

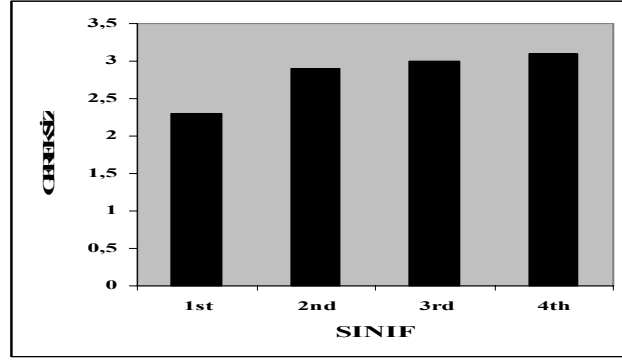
Esasında kopya çekme eğiliminde olan öğretmen adaylarının, böyle bir teşebbüsün sebepleri ve sonuçları itibarıyla kabul edilemez kötü bir alışkanlık olduğu gerçeğini doğru bir şekilde algıladıkları söylenemez. Böylesine zararlı bir alışkanlığın ortadan kaldırılması, eşgüdümlü bir çalışmayla mümkün olabilir.

Tablo 4.

Anket sorularımıza belirlediğimiz katılımcılar tarafından verilen cevapların ifade ettiği tablo 4'deki grafik değerleri; erkek öğrencilerin çoğunluğunun kopya çekmeyi gereksiz bulduklarını ifade etmektedir. Buna karşılık kız öğrenciler ise, kopya çekmenin gerekli olduğu gibi bir yargıda bulunmuşlardır. Kız öğrencilerin kopya çekmek gibi bir suçun tespit edilmesi hâlinde, alacakları cezalardan korkmama gibi davranışlar göstermeleri, bu suç işlemek için kendilerince önemli sebepleri olduğu beklentisini ortaya koymaktadır. Erkek öğrencilerde kopya çekmenin kötü bir alışkanlık olduğu kanaati, kazanılmış bir duyuşsal davranış olarak değerlendirilebilir.

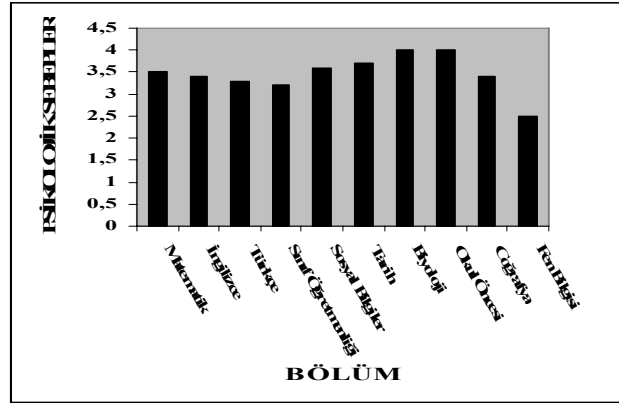
Tablo 5.

Tablo 5'de verilen grafik değerlerine bakıldığı zaman, daha çok birinci sınıf öğrencileri çeşitli durumlara bağlı olarak kopya çekme eğilimi gösterebileceklerini belirtmişlerdir. Ancak 2., 3., ve 4. sınıf öğrencileri ise kopya çekmeye gerek olmadığını vurgulamışlardır.

Birinci sınıftaki öğrencilerin kopya çekmenin kötü ve haksız bir davranış olduğu anlayışını duyuşsal düzeyde hissetmemeleri, önemli bir duyuşsal alan öğrenme sorununu ortaya koymaktadır. Ancak bu alışkanlığın zaman içerisinde azaldığını ve buna gerek olmadığı gibi bir kanaate ulaşıldığı anlaşılmaktadır.

Tablo 6.

Tablo 6’da da görüldüğü gibi, seçtiğimiz öğrenci kitlesine uyguladığımız anket sorularına aldığımız cevaplar çerçevesinde öğrencilerin kopya çekme alışkanlık ve davranışlarının psikolojik sebeplere dayandığı anlaşılmaktadır.

Öğrencilerin arkadaş, aile ve öğretmen çevrelerine karşı düşük not almanın bir dezavantaj oluşturacağı ve yalnızlığa itileceği gibi kaygıları, bazı öğrencilerin kopya çekerek başarılıymış gibi gözükme arzularını körüklemektedir.

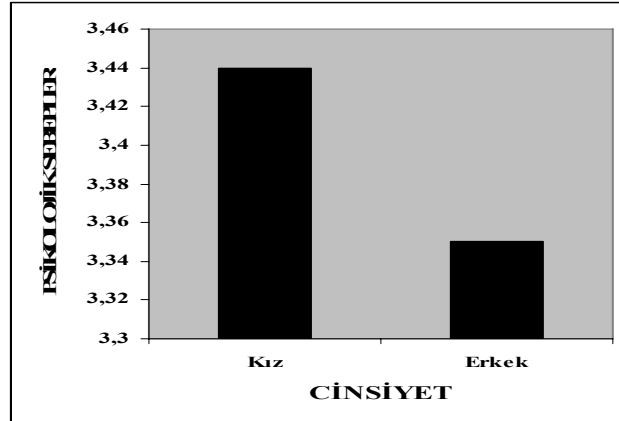
Rehberlik ve psikolojik danışmanlık hizmetleri acilen devreye girerek öğrencileri bu tür kaygılardan kurtarmalıdır. Bir öğrencinin ifade etmeye çalıştığı kaygılardan kurtarmak için kopya çekmeye teşebbüs etmesinin, zaman içerisinde daha derin ve içsel kaygılara sebep olacağı bilgisi öğrencilere daha da somutlaştırılarak verilmelidir.

Kopya çekmek, suni ve gerçek olmayan başarıların öğrencilere hiçbir yarar sağlayamayacağı ve sadece öğrencilerin çalışıp gerçekten başarılı olmalarını engelleyen ve zararları sonradan ortaya çıkan yüz kızartıcı bir suçtur.

Fen bilgisi öğretmenliği bölümü öğrencileri, öğrencilerin kopya çekmelerinin sebebini psikolojik olmaktan ziyade başka değişkenlere bağlamışlardır. Şüphesiz, bir öğrencinin kopya çekmek gibi bir suçu bilerek işlemesinin ağırlıklı olarak psikolojik sebeplerden kaynaklandığı söylenebilir de, başka değişkenlerin de süreci tetiklediği düşünülebilir.

Diğer bölümlerin hemen hepsi de psikolojik sebeplere değinmişlerdir.

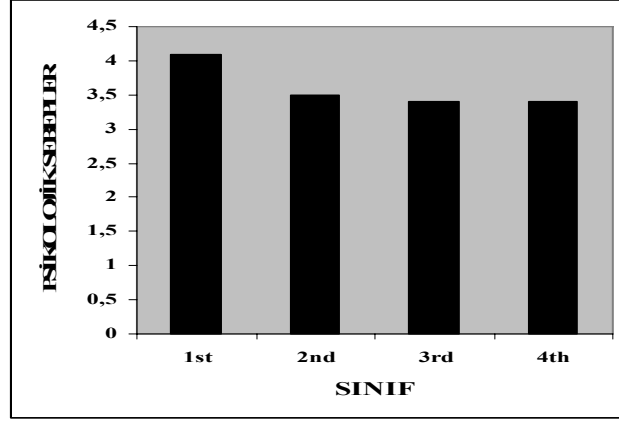
Tablo 7.

Tablo 7’de sunulan grafik verileri bir önceki tabloda ifade edilmeye çalışıldığı gibi, kız öğrencilere göre psikolojik sebepler öğrencileri kopya çekme suçunu işlemeye daha eğilimli hâle getirebilir. Çünkü kız öğrenciler yapıları ve konumları gereği psikolojik etkenlere karşı daha fazla etkilendikleri ve öğrencilerin de kopya çekme sebeplerinin böyle bir gerekçeden kaynaklanmış olabileceğini ortaya koymak istemişlerdir.

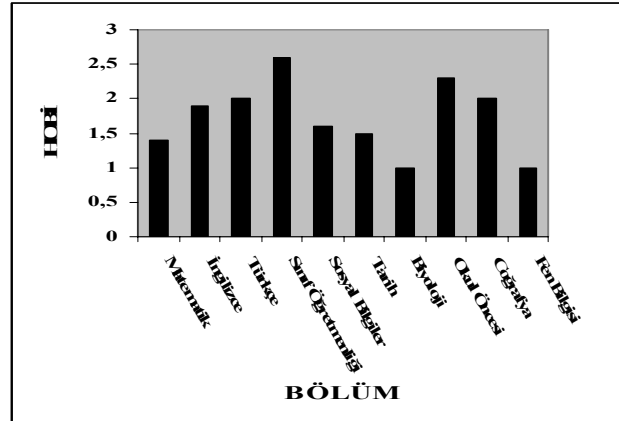
Kız öğrencilerimize göre öğrencilerin kopya çekmek gibi yüz kızartıcı bir suçu işlemelerine başka hiçbir değişken neden olamaz. Erkek öğrencilerimizin çoğu ise olaya psikolojik bir sorun olarak değil de, daha çok hobi olarak bakmışlardır.

Tablo 8.

Tablo 8'deki grafik verilerine dayalı olarak, birinci sınıf öğrencilerinin psikolojik sebeplere bağlı olarak kopya çekmeye diğer sınıflara göre daha meyilli oldukları söylenebilir. Diğer sınıflara göre ikinci sınıf öğrencileri de diğer sınıflara göre kopya teşebbüsüne biraz daha meyilli olabilecekleri düşünülebilir. Eğitim ve öğretim süreci ilerledikçe, bu psikolojik kaygıların azaldığı gözlenmektedir.

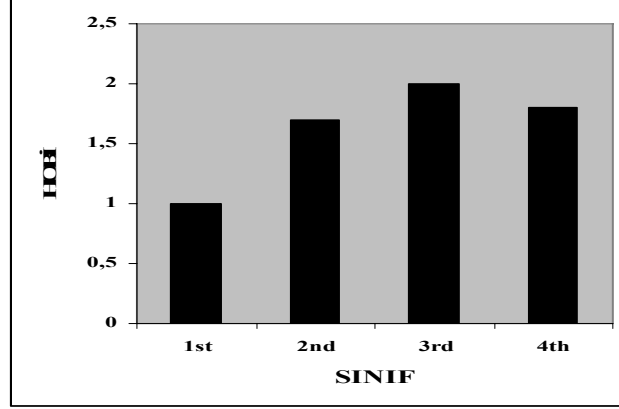
Tablo 9.

Tablo 9'da değişik bölümlerin kopyayı hobi ya da alışkanlık olarak gördüklerini anlayabiliriz. Araştırmamıza katılan farklı bölüm öğrencilerinin

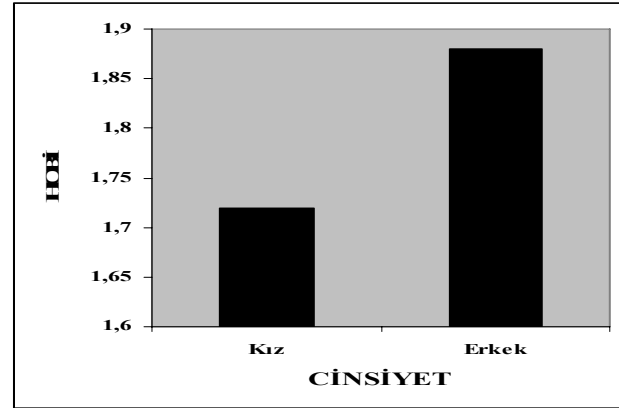
hemen hepsi kopya çekmelerinin edinilmiş bir alışkanlık olduğunu vurgulamaktadırlar. Gerçekten de olaya bir davranış olarak bakıldığında bunun edinilen öğrenme yaşantıları kapsamında kazanılmış bir alışkanlık olduğu kabul edilebilir.

Tablo 10.

Tablo 10’da sunulan verilerden anlaşıldığı gibi, birinci sınıf öğrencileri kopyayı hobi olarak düşünmezler, onlar bunu sadece yüksek puan almak için yaparlar. Elde edilen bulgulardan, özellikle üçüncü ve dördüncü sınıfların kopyayı hobi olarak gördükleri anlaşılmaktadır. Öğrencilerin buradaki görüşleri ile bir önceki tablodaki görüşleri aşağı yukarı örtüşmektedir.

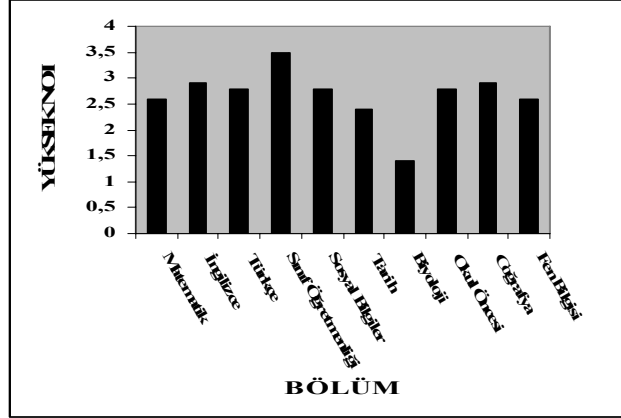
Tablo 11.

Tablo 11’de verilen değerlere göre, erkek öğrencilerin çoğu kopya çekme işini bir hobi olarak algılamaktadırlar. Yaptığımız gözlemlerden, erkek öğrencilerin, kopya çektiklerini sınav sonunda arkadaşları arasında anlatarak bir

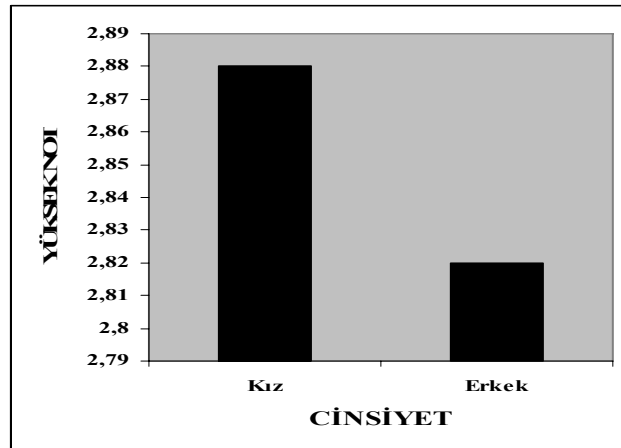
övünme sebebi haline getirdikleri belirlenmiştir. Ancak kızlar ise böyle bir durumu anlatmak yerine saklamayı ve gizlemeyi tercih ettiklerini ifade etmişlerdir.

Tablo 12.

Tablo 12'deki verilerden de anlaşıldığı gibi, öğrenciler arasında yüksek notlar elde etmek, kopyaya neden olmaktadır. Yaptığımız görüşmelerde, öğrenciler dersten kalma korkusu nedeniyle kopya çekme teşebbüsünde bulduklarını ifade etmişlerdir. Gerçekten de tablo değerlerinden, öğrencilerin sunulan bilgileri çeşitli değişkenlere bağlı olarak kalıcı bellekte olacak şekilde kavrayamadıkları zaman, kendileri için çok önemli kararların verilmesine dayanak oluşturan değerlendirme sınavlarında kopya çekmeye başvurdukları anlaşılmaktadır. Öğrencilerin böyle bir kötü alışkanlığa yönelmemeleri için sınıf içi öğrenmelerinin önündeki engeller mutlaka ortadan kaldırılmalıdır.

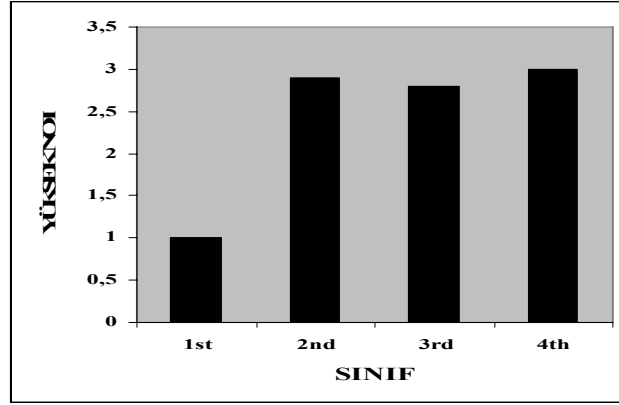
Tablo 13.

Tablo 13’de de görüldüğü gibi, kızlar yüksek not almaya erkeklerden daha isteklidirler. Gerçekten yapılan benzer çalışmalarda, kız öğrencilerin başarılı olma isteklerinin erkeklere nazaran daha etkili ve yüksek olduğu anlaşılmaktadır.

Daha önceki ve aynı yargıları ifade eden benzer tablo değerlerinin de ortaya koydukları gibi, kız öğrenciler kopya çekme sebeplerinin temelini daha yüksek nota alma isteğinin oluşturduğunu belirtmektedirler, ancak erkeklerin ise işe hobi gibi yaklaştıkları anlaşılmaktadır.

Tablo 14.

Tablo 14’de sunulan grafik değerleri, birinci sınıf öğrencilerinde yüksek not almak gibi öncelikli bir hevesin çok önemli olmadığı anlaşılmaktadır. Bununla birlikte diğer sınıflar da ise yüksek nota büyük bir önem verildiği ve bu yüzden kopya çekmeye meyilli oldukları kendi beyanlarından anlaşılmaktadır.

Gerçekten son sınıfa doğru öğrenciler, not ortalamasındaki yüksekliğin sağlayacağı avantajlardan haberdar olduklarından, böyle bir sonuca ulaşabilmek için kopya çekmeye yöneldikleri anlaşılmaktadır. Tablo 10 ve 11’deki verilerde özellikle üçüncü ve dördüncü sınıflarda öğrenim gören öğrenciler, kopya çekmeyi bir hobi olarak gördüklerini belirtmişler de, aslında durumun hiçte böyle olmadığı, asıl amacın yüksek not almak olduğu tablo 14’de ki verilerden çok daha net bir şekilde anlaşılmaktadır.

III. Sonuç ve öneriler

Araştırma sonuçlarına dayalı olarak, öğrencilerin kopya çekmelerine sebep olan nedenleri; yüksek nota ulaşamama kaygısı, buna bağlı olarak ta bu eylemi artık bir hobi olarak görmesi ve son olarak ta dersten kalma korkusu gibi psikolojik sebepler olarak sıralayabiliriz. Öğrencilerin kopya çekmelerine neden olan bu olgular arasında en etkin olanı ise, dersten kalma korkusu olarak karşımıza çıkmaktadır.

Araştırmamızın giriş kısmında da değindiğimiz gibi kopya çekme olgusu, öğrenme olayını olumsuz olarak etkileyen çok önemli bir değişkendir. Bu olumsuz değişken, öğrenme ortamından uzaklaştırılmadığı sürece, eğitim ve öğretim uygulamalarında objektif bir değerlendirmeden bahsedemeyiz. Objektif bir

değerlendirme yapılmadan, öğrencilerin hangi konuları öğrenip, hangi konu ve içerikleri öğrenemedikleri belirlenemez ve ileriye dönük bir kaos ortamı oluşur.

Çalışıp gayret göstererek geçerli notlar alan öğrenciler, hiç çalışmadan kopya çekerek kendilerinden yüksek notlar alan arkadaşlarının varlığından mutlaka haberdar olacaklardır. Bu durum kendilerini ister istemez rahatsız edecek, motivasyonlarını olumsuz yönde etkileyecek ve buna bağlı olarak ta ders çalışma gereği gibi bir duyuşsal davranış göstermeden diğerleri gibi kopyaya yönelerek aradaki açığı kapatmaya çalışacaklardır. Kopya çekme olgusu, âdeta uyuşturucu bağımlısı olan bireylerin bunu etraflarındakilere de alıştırmalarına benzemektedir. Hatta kopya çekme eylemi, kopya çekmeyen diğer öğrencileri, sınıf not ortalaması ve başarı sıralaması olarak doğrudan ilgilendirmektedir. Bundan da anlaşılmaktadır ki, kopya çekme eylemi, sadece kopyayı çeken ile sınırlı kalmamakta ve ortamda bulunan herkesi dolaylı olarak etkilemektedir.

Bilindiği gibi programlı öğretim uygulamalarında, öğrenciler başarılarının sıralanması sonucunda birtakım avantajlar veya dezavantajlar elde etmektedirler. Eğer bu sıralama objektif olarak ve sadece öğrencilerin kendi gerçek başarılarına dikkat edilerek yapılmış ise, diğerlerini rahatsız etmeyecek ve olumsuz bir tepkiye neden olmayacaktır. Aksi hâlde büyük olumsuzluklara, öğrencilerin birbirleri ve öğrenci-öğretmen arasındaki güven ve olumlu iletişimin kaybolmasına sebep olacaktır. Bu durum ise eğitim ve öğretim etkinliklerinin gerçekleştirildiği bir öğrenme ortamında, öğrenme başarısını oldukça olumsuz yönde etkileyecektir. İnsanların alışkanlıklarının peşinden sürüklenmeleri gibi, kopya çekmeyi de bir alışkanlık hâline getirenler, bu alışkanlığı kolay kolay bırakamayacaklarından eylemi sürdürmeye devam ederler. Bu yüzden kopya çekme olgusu hiçbir zaman masumane bir tavır olarak karşılanmamalıdır. Çünkü bu işin eğitim ve öğretim adına bedeli oldukça ağırdır.

Öğrencilerin kopya çekmelerinin birtakım psikolojik sebeplerden kaynaklandığı gibi bir sonuç da ortaya çıkmıştır. Elbette psikolojik sebepler diğer sebeplerde olduğu gibi kolayca ölçülüp değerlendirilecek özellikteki davranışlar değildir. Ancak kopya çekmenin bu tür sebeplerinin de olduğu kesindir. Bu alanı fazla derinlemesine detaylandıramamakla beraber, başarısız olup dışlanma ve yalnızlığa itilme korkusu, başarısızlık nedeniyle okuldan atılma korkusu gibi psikolojik sebepler de öğrencileri kopya çekmeye teşvik edebilir.

“Kopya çeken öğrencinin hangi alan ya da alanlarda öğrenmesi noksandır?” sorusuna, kesinlikle duyuşsal alan öğrenme diyerek cevap verebiliriz. Çünkü bir öğrenci kopya çekmenin etik bir davranış olmadığı olgusunu kavrayamamışsa böyle bir eylemi sürdürmede asla bir sakınca görmeyecektir.

“Kopya çekilmesi olayında öğretmenin rolü var mıdır?” Evet, kesinlikle vardır. Çünkü kopya çekilmesi olayı doğrudan öğretmene karşı yapılan olumsuz bir hamledir. Öğretmenin kendi kontrol alanı olan sınıf ortamında böyle bir olayın gerçekleşmesi, bir yerde öğretmenin kontrol mekanizmasının iyi çalışmadığını göstermektedir. Eğer öğretmen bu konuda yeteri kadar bilinçli ise şüphesiz öğrencilerin kopya çekmeleri pek mümkün olamaz. Eğer öğretmen olayı ciddiye almazsa, öğrenci kopya çekmekte bir sakınca görmeyebilir.

“Yapılan sınav sisteminin kopya çekmeyi tetikleme düzeyi nedir?” Bu soruya da “Tetikler” şeklinde cevap vermek mümkündür. Çünkü yapılan sınavlar, öğrenci teşebbüs etse bile, kopya çekemeyecekleri bir formata sahip olmalıdır. Öğrencileri değerlendirmeye yönelik olarak yapılan sınavlar, kapsam geçerlikleri ve güvenilirlikleri itibarıyla yeterli olmalı, öğrencilerin kişisel gelişim özelliklerine uygun olmalıdırlar. Bu özelliklere sahip olmayan bir sınav, öğrencilerin kopya çekme arzularını kabartabilir.

“Öğrencilerin birbirleri ile ilgili sosyal destek algılamalarındaki yanlış tutumlar kopya çekmeye ortam hazırlıyor mu?” Öğrencilerle yaptığımız görüşmelerden edindiğimiz izlenimlere göre, bazı öğrencilerimiz kopya çekmeyi asla doğru bulmadıklarını fakat arkadaşlarının sınavda kendilerine yardımcı olma gibi isteklerini de istemeden yerine getirmek zorunda kaldıklarını belirtmişlerdir. Aslında bu davranış ilgili öğrenci veya öğrenciler tarafından, arkadaşlarına sağlamayı düşündüğü sosyal bir destek olarak algılanmakta ise de kesinlikle kabul edilebilir bir davranış olarak görülemez. Çünkü yükseköğretim sınav yönetmeliğinde de çok açık bir şekilde belirtildiği gibi, kopya çekmeye yardımcı olmak, kopya çekmek gibi suç olarak kabul edilmiş bir eylemdir.

Abstract: In our study, students are the cheating at the exams shapely need which they heard and their shapely cheating reason has been investigated. Therefore we developed a survey to find the reasons why is cheated at the exams. In our survey, there are 20 questions about cheating reasons at the exams. Obtained data has been estimated statistically and necessary interpretation has been done

Key Words: Exam, cheating, cheating at the exams.

Kaynakça

- Bekaroğlu, Özer** (2002). “*Dünyada ve Türkiye’de Bilimsel Sahtekârlık.*” Tüba Bülteni, Günce, sayfa: 12–13, Ankara.
- Burns, Steward.; Davis, Stephen.; Hoshino, Jyunichi; Miller, Ronald** (1998). “*Academic Dishonesty: A Delineation of Cross-Cultural Patterns*”, *College Student Journal*, vol. 32, s: 590.
- Dirik, Mehmet Zait** (1999). “*Türk Eğitim Sisteminde Sınavlarda Kopya Sorunu-1*”, Uludağ Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, cilt XI, sayı 1, sayfa: 235–249, Bursa.
- Kaymakcan, R.** (2002). “*İlahiyat Öğrencilerinin Kopya Çekmeye Karşı Yaklaşımları.*” Sakarya Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı 5, Sakarya.
- Külahçı, Şadiye** (1996). “*Öğretmen Yetiştirmede Kopya Çekme Sorunu*” (Fırat Üniversitesi Örneği). II. Ulusal Eğitim Sempozyumu (18–20 Eylül 1996), Marmara Üniversitesi, Atatürk Eğitim Fakültesi, İstanbul.
- Tan, Şeref** (2001). “*Sınavlarda kopya çekmeyi önlemeye yönelik önlemler.*” Eğitim ve Bilim, sayfa: 32–40, Ankara.
- TDK.** (2005). “*Türkçe Sözlük.*” TDK Yayınları, İstanbul.
- Whitley, Bernard** (1998). “*Factors Associated With Cheating Among College Students: A Review*”, *Research in Higher Education*, vol. 39, sayfa: 235–274.